

Byla C-86/20**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2020 m. vasario 18 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Krajský soud v Brně (Čekijos Respublika)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. sausio 14 d.

Pareiškėja:

Vinařství U Kapličky s.r.o.

Atsakovė:

Státní zemědělská a potravinářská inspekce

NUTARTIS

Krajský soud v Brně (Brno apygardos teismas, Čekijos Respublika) <...> byloje

pareiškėja: *Vinařství U Kapličky s.r.o.*, <...>
<...>

prieš
atsakovę: *Státní zemědělská a potravinářská inspekce, ústřední
inspektorát*
<...> Brno

dėl skundo dėl atsakovės 2016 m. rugpjūčio 4 d. sprendimo <...>

nutarė:

I. Pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šiuos **prejudicinius klausimus**:

- 1) Ar V I 1 dokumentas, išduotas remiantis 2008 m. birželio 27 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 555/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 479/2008 dėl bendro vyno rinkos

organizavimo įgyvendinimo taisyklės, taikomos vyno sektoriaus paramos programoms, prekybai su trečiosiomis šalimis, gamybos potencialui ir kontrolei, ir apimantis patvirtintos trečiosios šalies valdžios institucijos pažymėjimą, kad produktas pagamintas naudojant OIV (Tarptautinė vynuogių ir vyno organizacija) rekomenduotus ir paskelbtus arba Bendrijos leidžiamus vynininkystės metodus, yra tik administracinė vyno importo į Europos Sąjungos teritoriją sąlyga?

- 2) Ar Sąjungos teisei neprieštarauja nacionalinės teisės principas, pagal kurį asmuo, prekiaujantis iš Moldovos importuojamu vynu, gali būti atleistas nuo atsakomybės už administracinę teisės pažeidimą, kurį sudaro vyno, pagaminto taikant Europos Sąjungoje draudžiamus vynininkystės metodus, pateikimas į rinką, jei nacionalinės valdžios institucijos nepaneigė tokio asmens prielaidos, kad vynas pagamintas taikant Europos Sąjungos leidžiamus vynininkystės metodus, kurią jis galėjo padaryti atsižvelgdamas į V I I dokumentą, kurį Moldovos valdžios institucijos išdavė remdamosi 2008 m. birželio 27 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 555/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 479/2008 dėl bendro vyno rinkos organizavimo įgyvendinimo taisyklės, taikomos vyno sektoriaus paramos programoms, prekybai su trečiosiomis šalimis, gamybos potencialui ir kontrolei?

II. Sustabdyti bylos nagrinėjimą. (orig. p. 2)

Motyvai

I. Bylos dalykas

1. 2016 m. sausio 14 d. *Státní zemědělská a potravinářská inspekce inspektorát v Brně* (Valstybinė žemės ūkio ir maisto produktų inspekcija, Brno padalinys, Čekijos Respublika) sprendimu <...> (toliau – pirmosios instancijos sprendimas) pareiškėja buvo pripažinta kalta dėl administracinių teisės pažeidimų pagal *zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství* (Įstatymas Nr. 321/2004 dėl vynuogininkystės ir vyndarystės) redakcijos, galiojusios iki 2017 m. kovo 31 d. (toliau – Įstatymas Nr. 321/2004), 39 straipsnio 1 dalies ff punktą. Pareiškėjai buvo skirta 2 100 000 CZK bauda ir nurodyta atlyginti 86 420 CZK laboratorinės analizės išlaidas. Pareiškėja tariamai padarė administracinius teisės pažeidimus, pateikdama į rinką Moldovos kilmės vynus, kuriuos gaminant buvo taikomi draudžiami vynininkystės metodai, ir taip pažeidė 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 (toliau – Reglamentas Nr. 1308/2013), 80 straipsnio 2 dalies a punktą. Kai kuriais atvejais pareiškėja taip pat pažeidė Reglamentas Nr. 1308/2013 80 straipsnio 2 dalies c punktą, pagal kurį tokie produktai negali būti teikiami Sąjungos rinkai taip pat tuo atveju, jei jie neatitinka VIII priede nustatytų taisyklių, pagal kurias

leidžiama padidinti natūralią alkoholio koncentraciją tūrio procentais, neviršijant 3 tūrio proc. ribos. Pareiškėja pateikė skundą dėl pirmosios instancijos sprendimo, o kita proceso šalis (toliau – atsakovė) skundą atmetė 2016 m. rugpjūčio 4 d. sprendimu <...> (toliau – ginčijamas sprendimas) ir paliko galioti pirmosios instancijos sprendimą.

2. Pareiškėja apskundė šį sprendimą ir, be kita ko, teigia, kad atsakovė netinkamai išnagrinėjo jos nurodytą atleidimo pagrindą (dėl atleidimo nuo atsakomybės už nurodytus administracinius teisės pažeidimus). Pareiškėjos manymu, atleidimo nuo atsakomybės pagrindą sudaro tai, kad prie vyno buvo pridėti VII dokumentai, kuriuos Moldovos valdžios institucijos išdavė pagal 2008 m. birželio 27 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 555/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 479/2008 dėl bendro vyno rinkos organizavimo įgyvendinimo taisyklės, taikomos vyno sektoriaus paramos programoms, prekybai su trečiosiomis šalimis, gamybos potencialui ir kontrolei (toliau – Reglamentas Nr. 555/2008). Taigi, jos teigimu, Europos Sąjungos patvirtinta valstybinė įstaiga atliko vyno kontrolę. Dėl šios priežasties administracinėje byloje pareiškėja paprašė leidimo kaip įrodymais remtis VII dokumentais, susijusiais su konkrečiais patikrintais vynais.
3. Atsakovė administracinėje byloje nesirėmė VII dokumentais kaip įrodymais (ir net nepareikalavo, kad pareiškėja pateiktų šiuos dokumentus), nes padarė išvadą, kad vien VII dokumentai (pareiškėjai nepateikus pristatytos vyno partijos laboratorinei analizei) nėra pakankamas pagrindas atleisti nuo atsakomybės už įtariamus administracinius teisės pažeidimus.
4. 2018 m. balandžio 26 d. sprendime <...> *Krajský soud v Brně* (Brno apygardos teismas) padarė išvadą, kad nagrinėjamoje byloje iš principo nebuvo atmetama galimybė, jog pareiškėja gali būti atleista nuo atsakomybės už administracinius teisės pažeidimus todėl, kad rėmėsi VII dokumentu. Jei patvirtinta trečiosios šalies institucija VII dokumente deklaruoja, kad produktas pagamintas taikant Europos Sąjungoje leidžiamus vynininkystės metodus, vynu prekiaujantis asmuo, kuriam išduotas toks dokumentas, gali laikyti šį pažymėjimą tikru. *Krajský soud* (Apygardos teismas) atkreipė dėmesį į kitas aplinkybes, kurios turėtų būti apsvarstytos siekiant nustatyti, ar pareiškėja iš tiesų buvo atleista nuo atsakomybės, ir todėl nusprendė, kad toks svarstymas nėra įmanomas, nes administracinės bylos medžiagoje nebuvo vienareikšmiškais nustatytos faktinės aplinkybės. Šis teismas panaikino ginčijamą sprendimą ir perdavė bylą atsakovei nagrinėti pakartotinai.
5. Tada dėl atsakovės kasacinio skundo *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Čekijos Respublika) 2018 m. rugpjūčio 16 d. sprendimu <...> panaikino 2018 m. balandžio 26 d. *Krajský soud v Brně* (Brno apygardos teismas) sprendimą <...> ir perdavė bylą šiam teismui nagrinėti pakartotinai. Jis padarė išvadą, kad VII dokumento pateikimas nėra pakankamas pagrindas atleisti nuo atsakomybės. Atsižvelgdamas į šio dokumento pobūdį, jis atkreipė

dėmesį, kad tai tik administracinis leidimas importuoti tam tikrą vyną į Europos Sąjungą. (orig. p. 3)

6. Tuomet, remdamasis šia privaloma teisine nuomone, *Krajský soud* (Apygardos teismas) 2018 m. lapkričio 21 d. sprendimu skundą atmetė <...>. Taip pat vėliau pateiktą kasacinį skundą *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) atmetė 2019 m. kovo 27 d. sprendimu <...>. Vis dėlto dėl pareiškėjos pateikto konstitucinio skundo abu sprendimai buvo panaikinti 2019 m. rugsėjo 5 d. *Ústavní soud* (Čekijos Respublikos Konstitucinis Teismas) nutartimi <...>. *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas) visų pirma išvelgė pareiškėjos teisės į teisingą bylos nagrinėjimą pažeidimą dėl to, kad *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) atmetė *Krajský soud* (Apygardos teismas) teisinės nuomos dėl V I 1 dokumente, kuris yra Sąjungos teisės priemonė, esančio pažymėjimo privalomosios galios; *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas) manymu, *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) tai galėjo padaryti tik pateikęs prejudicinį klausimą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

II. Taikytini teisės aktai

7. Skundo, su kuriuo susiję prejudiciniai klausimai, esmė yra nacionalinės išteisinamosios normos (dėl atleidimo nuo objektyvios atsakomybės už administracinę teisės pažeidimą, tai yra atsakomybės nepriklausomai nuo kaltės) aiškinimas ir taikymas, kaip šios bylos tikslais jau padarė *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas) minėtoje nutartyje. Nagrinėjama tik nacionalinė norma, kuria neįgyvendinamos jokios Sąjungos teisės nuostatos. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui privalomos *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas) išvados tam tikru laipsniu priklauso nuo teisingo atsakymo į klausimą apie V I 1 dokumento, išduodamo pagal Reglamentą Nr. 555/2008, pobūdį. *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas) atkreipė dėmesį į tai, kad V I 1 dokumento pobūdis yra reikšmingas šioje byloje, bet pažymėjo, kad jis neturi jurisdikcijos ieškoti tinkamo Sąjungos teisės taikymo varianto ar savo nuožiūra aiškinti jos turinį. Todėl Sąjungos teisė yra labai svarbi norint nuspręsti, ar teisinga yra pirminė prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo pozicija (su kuria sutiko *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas), kad dokumentas V I 1 nėra vien administracinė vyno įvežimo į Europos Sąjungą sąlyga. Šiuo atžvilgiu ypač svarbios Reglamento Nr. 555/2008 nuostatos. Kadangi ši byla susijusi su atleidimu nuo atsakomybės už administracinę teisės pažeidimą, kuris iš tikrųjų yra Reglamento Nr. 1308/2013 pažeidimas, toliau teismas taip pat remiasi atitinkamomis šio reglamento nuostatomis.

II. A. Nacionalinė teisė

8. Remiantis Įstatymo Nr. 321/2004 39 straipsnio 1 dalies ff punktu, juridinis asmuo arba verslininkas, kuris yra fizinis asmuo, padaro administracinę teisės pažeidimą, jei, kaip gamintojas ar asmuo, pateikiantis gaminį į rinką, pažeidžia įpareigojimą,

nustatytą Europos Sąjungos teisės aktuose, reglamentuojančiuose vynuogininkystę, vyndarystę ir prekybą (vyno sektoriaus) gaminiais.

9. Remiantis Įstatymo Nr. 321/2004 40 straipsnio 1 dalimi, juridinis asmuo neatsako už administracinę teisės pažeidimą, jei įrodo, kad dėjo visas pastangas, kurių buvo galima iš jo tikėtis, kad užkirstų kelią įpareigojimo pažeidimui.

III. B. Europos Sąjungos teisė

10. Reglamento Nr. 555/2008 40 straipsnyje nustatyta: „*Sertifikatas ir analizės ataskaita, atitinkamai nurodyti Reglamento (EB) Nr. 479/2008 82 straipsnio 3 dalies a ir b punktuose, sudaro vieną dokumentą, kurio:*
- a) *dalį „sertifikatas“ pildo trečiosios šalies, iš kurios yra kilę produktai, įstaiga;*
  - b) *dalį „analizės ataskaita“ pildo oficiali laboratorija, pripažinta trečiojoje šalyje, iš kurios yra kilę produktai.“*
11. Reglamento Nr. 555/2008 41 straipsnyje nurodyta: „*Analizės ataskaitoje pateikiama ši informacija:*
- a) *vynu ir rauginamos vynuogių misos:*
    - i) *visuminė alkoholio koncentracija, išreikšta tūrio procentais;*
    - ii) *faktinė alkoholio koncentracija, išreikšta tūrio procentais;*
  - b) *vynuogių misos ir vynuogių sulčių tankis;*
  - c) *vynu, vynuogių misos ir vynuogių sulčių: (orig. p. 4)*
    - i) *bendrasis sausojo ekstrakto kiekis;*
    - ii) *bendrasis rūgštingumas;*
    - iii) *laktinų rūgščių kiekis;*
    - iv) *citrinų rūgšties kiekis;*
    - v) *bendrasis sieros dioksido kiekis;*
    - v) *specialiu kryžminimo būdu gautų veislių (tiesioginių hibridų arba kitų veislių, nepriskiriamų Vitis vinifera rūšiai) naudojimas.“*
12. Reglamento Nr. 555/2008 43 straipsnio 1 dalyje nustatyta: „*Kiekvienos į Bendriją skirtos importuoti siuntos sertifikatas ir analizės ataskaita sudaromi kaip vienas V I I dokumentas.*

Pirmojoje pastraipoje minimas dokumentas parengiamas pagal V I I formą, atitinkančią IX priede pateiktą pavyzdį. Jį pasirašo oficialios institucijos pareigūnas ir 48 straipsnyje minimos pripažintos laboratorijos pareigūnas.“

13. Reglamento Nr. 555/2008 48 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nurodyta: „Komisija parengia ir atnaujiną sąrašus, kuriuose nurodomi agentūrų ir laboratorijų bei vynu gamintojų, įgaliotų parengti V I I dokumentą, pavadinimai ir adresai pagal trečiųjų šalių kompetentingų institucijų pateiktus pranešimus.“
14. Reglamento Nr. 555/2008 51 straipsnyje nustatyta: „Jei valstybės narės kompetentingos institucijos įtaria, kad trečiosios šalies kilmės produktas neatitinka Reglamento (EB) Nr. 479/2008 82 straipsnio 1 ir 2 dalių reikalavimų, jos apie tai nedelsdamos praneša Komisijai.“
15. Reglamento Nr. 555/2008 IX priede pateiktas V I I formos pavyzdys, kurio 9 punkte yra šis tekstas, kuriame reikiami atsakymai turėtų būti pažymėti kryželiu: „Apibūdintasis produktas⁽³⁾ yra / nėra skirtas tiesiogiai vartoti žmonėms, atitinka vynuogių produktų Bendrijos apibrėžtis arba kategorijas ir pagamintas taikant vynininkystės praktiką⁽³⁾, rekomenduojamą ir paskelbtą OIV / patvirtintą Bendrijos.“ Išnaša ⁽³⁾ nurodytame tekste reiškia, kad reikiamame langelyje turi būti įrašomas kryželis („x“). Santrumpa OIV reiškia Tarptautinę vynuogių ir vyno organizaciją
16. Reglamento Nr. 1308/2013 80 straipsnio 2 dalyje nustatyta: „VII priedo II dalyje išvardytais produktais Sąjungoje neprekiuojama tais atvejais, kai:
  - a) juos gaminant naudoti Sąjungoje nepatvirtinti vynininkystės metodai;
  - b) juos gaminant naudoti Sąjungoje [valstybėje narėje] nepatvirtinti vynininkystės metodai; arba
  - c) jie neatitinka VIII priede nustatytų taisyklių.“

III. Prejudicinių klausimų analizė

17. Kaip teismas jau pažymėjo anksčiau, skundo, su kuriuo susiję prejudiciniai klausimai, dalykas yra nacionalinės teisės principo, susijusio su atleidimu nuo atsakomybės už administracinę teisės pažeidimą, aiškinimas ir taikymas. Šiuo klausimu šioje byloje *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas) pareiškė įpareigojančią poziciją, tačiau pažymėjo, kad jis nėra institucija, kompetentinga autoritetingai aiškinti Sąjungos teisę. *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas) atskaitos taškas buvo nuomonė, kad pagal Reglamentą Nr. 555/2008 išduotas dokumentas V I I nėra vien administracinė vyno importo į Europos Sąjungą sąlyga. Šiuo atžvilgiu *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas) sutiko su teisine nuomone, kurią prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas išreiškė 2018 m. balandžio 26 d. sprendime <...>.

III. A. V I I dokumento pobūdis

18. Dėl V I I dokumento pobūdžio prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas ketina laikytis pirmiau išreikštos teisinės nuomonės ir kai kuriais aspektais patikslinti ją, atsižvelgdamas į *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas) poziciją.
19. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, negalima mažinti V I I dokumento svarbos, laikant jį vien administraciniu muitinės formalumu ir darant prielaidą, kad remiantis šiuo dokumentu vynu prekiaujantis asmuo negali daryti jokių išvadų apie importuoto vyno kokybę. Reglamentas Nr. 555/2008 didžiąja dalimi grindžiamas Europos Sąjungos pasitikėjimu (**orig. p. 5**) patvirtintų trečiųjų šalių institucijų išduotu pažymėjimu, kuriame pastarosios patvirtina, kad produktas pagamintas naudojant Europos Sąjungos leidžiamus vynininkystės metodus (taigi, atitinkančius OIV vynininkystės metodus).
20. Reglamente Nr. 555/2008 nėra aiškiai nustatyta, kad Europos Sąjunga patvirtina ar kitokiu būdu suteikia leidimus, sprendama, kurios trečiųjų šalių oficialiosios institucijos ar laboratorijos gali išduoti V I I dokumentą. Pagal šį reglamentą Komisija tik tvarko institucijų, kurioms atitinkamoje trečiojoje šalyje leidžiama išduoti šį dokumentą, sąrašą. Patį tvirtinimo procesą vykdo trečioji šalis, o ne Europos Sąjunga. Kita vertus, reglamentas negali pakeisti tarptautinės viešosios teisės ir todėl, pavyzdžiui, nereglamentuoja trečiųjų šalių ir Europos Sąjungos santykių. Todėl šiame reglamente neįtvirtinta trečiosios šalies teisė įtraukti į sąrašą bet kurią instituciją, jei Europos Sąjunga tam nepritaria pagal tam tikrą tarptautinės viešosios teisės aktą (net jei kalbama apie numanomas veiksmus). Įtraukdama į sąrašą įgaliotos trečiosios šalies instituciją pagal Reglamento Nr. 555/2008 48 straipsnį, Europos Sąjunga patvirtina šią instituciją kaip instituciją, turinčią teisę išduoti pažymėjimus, kuriuos ji pripažįsta.
21. Teisės normų, išdėstytų Reglamento Nr. 555/2008 III antraštinėje dalyje, ypač vyno sektoriaus produktų lydimųjų dokumentų standartizavimo, esmė, žinoma, yra palengvinti tarptautinę prekybą šiais produktais, naudojant vieną iš tipinių tarptautinės prekybos priemonių (o Europos Sąjungoje – taip pat pagrindinį principą, užtikrinantį laisvą prekių judėjimą), tai yra pripažinti sertifikatus, šiuo atveju – trečiųjų šalių pažymėjimus, išduotus pagal standartizuotą V I I dokumentą.
22. Dėl šios priežasties *Krajský soud* (Apygardos teismas) neabejoja, kad pati Europos Sąjunga jau Reglamento Nr. 555/2008 nuostatų turiniu ir įtraukdama patvirtintas institucijas į sąrašą, administruojamą pagal reglamento 48 straipsnį, rodo pasitikėjimą šių institucijų išduodamais pažymėjimais ir pripažįsta tokius pažymėjimus be papildomų reikalavimų būtinybės. Žinoma, šis pasitikėjimas negali būti neribotas, o pačiame reglamente numatyta, kad galima nustatyti, jog tuo pasitikėjimu buvo piktnaudžiaujama (žr., pavyzdžiui, 51 straipsnį). Vis dėlto tokiu atveju Europos Sąjunga turi galimybę apsaugoti savo rinką pasinaudodama tarptautinės viešosios teisės aktais, be būtinybės pradėti galimai ilgalaikį ES teisėkūros procesą. Todėl akivaizdu, jog Europos Sąjunga gali imtis gana veiksmingų priemonių, o jei to nedaro, reikėtų manyti, kad ji vis dar pasitiki

trečiųjų šalių patvirtintomis institucijomis, kurios yra įtrauktos į sąrašą pagal Reglamento Nr. 555/2008 48 straipsnį.

23. Atsakovė papildomai pateikė kelis dokumentus, kurie turėtų įrodyti, kad Čekijos Respublikos administracinės institucijos informavo Komisiją apie problemas, susijusias su iš Moldovos importuojamais vynais, ir kad šiuo klausimu įvyko keli dvišaliai Čekijos ir Moldovos atstovų susitikimai. Vis dėlto šie dokumentai visų pirma įrodo, kad Čekijos valdžios institucijos ėmėsi veiksmų tik po to, kai buvo įvykdyti nagrinėjami administraciniai teisės pažeidimai, ir nepaneigia fakto, kad Europos Sąjunga, kaip visuma, ketina toliau pasitikėti pažymėjimais, kuriuos išduoda Moldovos patvirtintos institucijos. Neatsižvelgiant į tai, ar Komisijos neveikimas yra sąmoningas, ar tai tik nepakankamo bendravimo su Čekijos valdžios institucijomis pasekmė, individualios Čekijos valdžios institucijų pastangos pakeisti Moldovos patvirtintos institucijos taikomą procedūrą tiriant eksportuojamus vynus ir išduodant V I I dokumento pažymėjimus negali turėti įtakos V I I dokumento pobūdžiui. Reikėtų pažymėti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui nėra žinoma apie nustatytas konkrečias problemas, susijusias su vynu importu iš Moldovos, ir šis klausimas nagrinėjamoje administracinėje byloje išsamiau nebuvo svarstomas (visų pirma, nebuvo konkrečiai įrodyta, kiek pati pareiškėja turėjo žinoti apie šias problemas).
24. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, jog V I I dokumentas nėra vien administracinis muitinės formalumas, o šiame dokumente pateikiamas pažymėjimas gali leisti vynu prekiaujančiam asmeniui manyti, kad importuojamas vynas atitinka apibrėžtus kokybės standartus. (orig. p. 6)

III. B. Nacionalinės teisės taikymo poveikis

25. Jei Europos Sąjungos Teisingumo Teismas sutiktų su pirmiau išdėstyta teisine nuomone, *Krajský soud* (Apygardos teismas) manymu, būtų tikslinga suderinti konkrečius šios teisinės nuomonės padarinius vėlesniam nacionalinės teisės, ypač atleidimo principo, nustatyto Įstatymo Nr. 321/2004 40 straipsnio 1 dalyje, taikymui.
26. Pagrindinė išvada, kurią prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas, o vėliau ir *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas) padarė remdamiesi nurodyta teisine nuomone, yra galimybė tam tikram asmeniui būti atleistam nuo atsakomybės už administracinę teisės pažeidimą – vyno, pagaminto nesilaikant Europos Sąjungos patvirtintų vynininkystės metodų, pateikimą į rinką – remiantis V I I dokumente pateiktu pažymėjimu. Tokio pažymėjimo gavimas gali būti laikomas patvirtinimu, jog toks asmuo dėjo visas pastangas, kurių būtų galima iš jo tikėtis, kad išvengtų įpareigojimo pažeidimo. Kadangi teisinis reglamentavimas grindžiamas Europos Sąjungos pasitikėjimu, kad patvirtintų trečiųjų šalių institucijų V I I dokumentu išduoti pažymėjimai yra teisingi, iš esmės būtų sunku pateisinti reikalavimą, kad asmenys, prekiaujantys vynu, kuriam išduotas V I I dokumentas, visgi nepasitikėtų pažymėjimu ir tikrintų jo tikrumą. Reikalavimas,

kad tokie subjektai atliktų papildomas analizes (jei nėra pagrįstų abejonių dėl pažymėjimo teisingumo), prieštarauja Reglamento Nr. 555/2008 III antraštinės dalies normų esmei. Šios normos iš tikrųjų būtų visiškai nereikalingos, jei vynu prekiaujantys asmenys savo iniciatyva turėtų pateikti papildomą tapataus turinio pažymėjimą dėl atitikties Europos Sąjungos reikalaujamiems su vyno savybėmis susijusiems kriterijams.

27. Jei patvirtinta trečiosios šalies institucija dokumente V I 1 deklaruoja, kad produktas pagamintas naudojant Europos Sąjungos leidžiamus vynininkystės metodus (tai yra atitinkančius OIV vynininkystės metodus), vynu prekiaujantis asmuo, kuriam išduotas toks dokumentas, gali pasikliauti tokio pažymėjimo teisingumu. Be to, nesvarbu, kad pačiame pažymėjime nenurodyta, kokios konkrečios analizės buvo atliktos ir kokie buvo jų rezultatai.
28. Vis dėlto reikia pabrėžti, jog galimybė atleisti nuo atsakomybės už administracinį teisės pažeidimą nereiškia, kad asmenys, prekiaujantys vynu, kuriam išduotas V I 1 dokumentas, apimantis atitinkamą pažymėjimą, turėtų būti automatiškai atleidžiami nuo atsakomybės už administracinius teisės pažeidimus, susijusius su Europos Sąjungos leidžiamų vynininkystės metodų pažeidimais. Norint nuspręsti, ar konkrečiu atveju V I 1 dokumento turinio pakanka siekiant būti atleistam nuo atsakomybės, reikia išnagrinėti visas konkrečios bylos aplinkybes. Kalbant bendrai, vynu prekiaujantis asmuo paprastai gali pagrįstai daryti prielaidą, kad vynas atitinka taikomus kokybės kriterijus. Vis dėlto gali būti nustatytos aplinkybės, kurios konkrečiu atveju paneigia tokią prielaidą arba neleidžia identifikuoti vyno atitinkamu V I 1 dokumentu.
29. Panašiai kaip Europos Sąjungos pasitikėjimas pažymėjimo teisingumu nėra beribis (žr., pavyzdžiui, galimybę veikti pagal Reglamento Nr. 555/2008 51 straipsnį, pagal kurį Komisija gali imtis tolesnių veiksmų patvirtintų trečiųjų šalių institucijų atžvilgiu), vynu prekiaujantis asmuo taip pat negali besąlygiškai pasitikėti, kad pažymėjimas atitinka tikrovę. Todėl pasitikėjimas pažymėjimu negali būti laikomas faktu, kad administracinio teisės pažeidimo kaltininkas dejo visas įmanomas pastangas, jei jis žinojo arba objektyviai turėjo žinoti, kad yra rimta tikimybė, jog importuojamas vynas neatitinka vynininkystės praktikos reikalavimų.
30. Kaip pažymėjo *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas), kiekvienu konkrečiu atveju reikia įvertinti, ar patikrinimas atliekamas tiesiogiai pas vyno importuotoją ar jo platintoją, ar jis atliekamas iškart po įvežimo, ar veikia praėjus reikšmingam laiko tarpui, ir ar yra aplinkybių, kurios kelia abejonių dėl V I 1 dokumente esančio pažymėjimo galiojimo. Jei reikia skirti administracinę nuobaudą, šių aplinkybių įrodinėjimo pareiga tenka administracinei institucijai.
31. *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas) nuomone, būtent administracinė institucija privalo įrodyti galimas abejones dėl to, ar patikrintas vynas iš tikrųjų yra vynas, kuriam buvo išduotas V I 1 dokumente esantis pažymėjimas, ir ar išdavus pažymėjimą su šiuo vynu nebuvo atliekamos jokios manipuliacijos. Jei (**orig. p. 7**)

tokias abejones patvirtintų konkrečios faktinės aplinkybės, vynu prekiaujantis asmuo turėtų jas paneigti, kad būtų galima nustatyti nagrinėjamo vyno atitiktį atitinkamam V I I dokumentui. Tik tokiu atveju tokio asmens daroma prielaida, kad vynas, dėl kurio išduotas V I I dokumentas, atitinka kokybės kriterijus, gali turėti realų pagrindą.

32. Šiuo atveju administracinėje byloje pareiškėja nepateikė konkrečių V I I dokumentų, o tik kreipėsi su prašymu įtraukti šiuos dokumentus kaip įrodymus. Vis dėlto administracinės institucijos nepareikalavo šių dokumentų, nes nusprendė, kad bylai išspręsti jų nereikia. Nors, atsižvelgiant į šias aplinkybes, prejudiciniai klausimai galėtų būti laikomi tik akademiniais klausimais, atsakymas į juos yra svarbus teismo sprendimui priimti. Jei V I I dokumentas iš esmės yra tik vyno importo administracinis formalumas, o vynu prekiaujantis asmuo negali juo remdamasis daryti išvadų dėl vyno kokybės, tada nagrinėjamoje administracinėje byloje nereikėtų reikalauti konkrečių V I I dokumentų. Tokiu atveju skundas būtų nepagrįstas. Vis dėlto jei V I I dokumentas nėra vien administracinis formalumas, taikytina vienareikšmė *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas) nuomonė, jog gavęs šį dokumentą pareiškėja galėjo būti atleista nuo atsakomybės, taigi administracinės institucijos turėjo ištirti ir įvertinti konkrečias faktines bylos aplinkybes, kad nustatytų, ar pareiškėja iš tikrųjų buvo atleista nuo atsakomybės už administracinę teisės pažeidimą. Tokiu atveju administracinis sprendimas turėtų būti panaikintas, o administracinė institucija turėtų ištirti ir įvertinti tokias aplinkybes tolesniame bylos nagrinėjimo procese.

III. C. Nacionalinėje teisėje nustatyto atleidimo nuo atsakomybės principo suderinamumas su Sąjungos teise

33. Nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui nekyla abejonių dėl minėtų nacionalinės teisės taikymo padarinių suderinamumo su Sąjungos teise, jis taip pat nusprendė pateikti antrąjį klausimą, visų pirma siekdamas išvengti per siauro (pirmojo) prejudicinio klausimo supratimo, neteisingai nustačius, kiek ši byla yra susijusi su Sąjungos teisės aiškinimu, o kiek su grynai nacionalinės teisės normos aiškinimu. Be to, atleidimo nuo atsakomybės galimybė netiesiogiai susijusi ir su Sąjungos teisės aktų dėl vynininkystės praktikos, būtent Reglamento Nr. 1308/2013 80 straipsnio 2 dalies, vykdymu. Taip pat dėl šios priežasties, teismo manymu, tikslinga, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turėtų galimybę pareikšti nuomonę ne tik apie patį V I I dokumento pobūdį, bet ir apskritai apie prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo (ir *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas)) pateiktą teisinę nuomonę dėl nacionalinės teisės taikymo platesniame kontekste.
34. Kadangi iš Sąjungos teisės perspektyvos nesvarbu, kaip aiškiai nacionalinės teisės principas yra išreikštas įstatymo tekste, dėl antrojo klausimo teismas suformulavo konkretų šioje byloje taikytiną nacionalinės teisės principą, kuris visų pirma kyla iš Įstatymo Nr. 321/2004 40 straipsnio 1 dalies ir vėliau buvo patikslintas šioje byloje suformuotose *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas) nuomonėse. Dėl *Ústavní soud* (Konstitucinis Teismas) jurisprudencijos pobūdžio šis nacionalinės

teisės principas konkrečioje byloje turėtų būti laikomas galutiniu ir privalomu visiems teismams. Šį nacionalinės teisės principą, dėl kurio atitikties Sąjungos teisei prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui kilo abejonių, galima apibendrinti taip: asmuo, prekiaujantis iš Moldovos importuojamu vynu, gali būti atleistas nuo atsakomybės už administracinius teisės pažeidimus, susijusius su vynu, kurį gaminant buvo taikomos Europos Sąjungoje draudžiami vynininkystės metodai, pateikimu į rinką, jei nacionalinės institucijos nepaneigs to asmens padarytos prielaidos, kad vynas buvo pagamintas naudojant Europos Sąjungos leidžiamus vynininkystės metodus, grindžiamos VI I dokumentu, kurį Moldovos valdžios institucijos išdavė pagal Reglamentą Nr. 555/2008.

35. Kaip minėta pirmiau, norint taikyti tokį principą reikia atsižvelgti į daugybę faktinių aplinkybių, be to, numatyta daug šio principo išimčių. Taigi antruoju prejudiciniu klausimu siekiama išsiaiškinti, ar iš Sąjungos teisės perspektyvos iš esmės atmetama galimybė būti atleistam nuo atsakomybės už administracinį teisės pažeidimą remiantis nurodytomis aplinkybėmis, o gal iš Sąjungos teisės kyla kitų tokio principo taikymo kliūčių, kurias turi išnagrinėti nacionalinės valdžios institucijos. **(orig. p. 8)**
36. Kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nemato jokių kliūčių taikyti minėtą nacionalinės teisės principą (jei Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nuspręs, kad dokumentas VI I nėra vien administracinis muitinės formalumas), jis mano, kad tolesni argumentai šiai nuomonei pagrįsti nėra būtini.

IV. Išvada

37. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, *Krajský soud v Brně* (Brno apygardos teismas) kreipiasi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti sprendimą dėl šių prejudicinių klausimų:
- 1) Ar VI I dokumentas, išduotas remiantis 2008 m. birželio 27 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 555/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 479/2008 dėl bendro vyno rinkos organizavimo įgyvendinimo taisyklės, taikomos vyno sektoriaus paramos programoms, prekybai su trečiosiomis šalimis, gamybos potencialui ir kontrolei, ir apimantis patvirtintos trečiosios šalies valdžios institucijos pažymėjimą, kad produktas pagamintas naudojant OIV (Tarptautinė vynuogių ir vyno organizacija) rekomenduotus ir paskelbtus arba Bendrijos leidžiamus vynininkystės metodus, yra tik administracinė vyno importo į Europos Sąjungos teritoriją sąlyga?
  - 2) Ar Sąjungos teisei neprieštarauja nacionalinės teisės principas, pagal kurį asmuo, prekiaujantis iš Moldovos importuojamu vynu, gali būti atleistas nuo atsakomybės už administracinį teisės pažeidimą, kurį sudaro vyno, pagaminto taikant Europos Sąjungoje draudžiamus vynininkystės metodus, pateikimas į rinką, jei nacionalinės valdžios

institucijos nepaneigė tokio asmens prielaidos, kad vinas pagamintas taikant Europos Sąjungos leidžiamus vynininkystės metodus, kurią jis galėjo padaryti atsižvelgdamas į V I I dokumentą, kurį Moldovos valdžios institucijos išdavė remdamosi 2008 m. birželio 27 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 555/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 479/2008 dėl bendro vyno rinkos organizavimo įgyvendinimo taisyklės, taikomos vyno sektoriaus paramos programoms, prekybai su trečiosiomis šalimis, gamybos potencialui ir kontrolei?

<...> (nacionalinės procesinės teisės klausimai)

<...> (pastaba dėl apskundimo priemonių)

Brno, 2020 m. sausio 14 d.

<...> (parašas)

DARBINIS VERTINIMAS